

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce:	Divadlo jako prostor k diskusi
Autor/ka práce:	Štěpán Gajdoš
Studijní program:	Dramatická umění / Režie alternativního a loutkového divadla
Typ studijního programu:	[magisterský]

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Cíl této magisterské práce je srozumitelně a logicky formulován a vymezen. A diplomantovi se jej podařilo v adekvátní míře naplnit.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Téma dialogu, respektive diskuse je aktuální nejenom z hlediska ryze divadelního, ale zároveň – jak ostatně potvrzují události posledních let - v kontextu celospolečenském. V návaznosti na samotné téma pak zvolenou metodologii pokládám za relevantní.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Práce „Divadlo jako prostor k diskusi“ reflektuje problematiku, které se zatím v českém (nejen) divadelním prostoru nikdo důkladněji nevěnoval. Jde o text původní, jenž má potenciál pro další možné využití jak v oblasti teoretické (tj. případně další rozpracování), tak v samotné divadelní praxi. Ať již přímo diplomantem Štěpánem Gajdošem, nebo dalšími zájemci o dané téma.

Logická stavba a členění práce:

Text má logickou strukturu a je přehledně rozčleněn do kapitol a podkapitol.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Po formální stránce odpovídá tato práce nárokům na magisterské práce kladeným a to včetně požadovaného rozsahu.

Práce s informačními zdroji:

Štěpán Gajdoš pracuje s informačními zdroji na úrovni, jaká se od absolventa magisterského studia očekává. Využívá přitom média tištěná i elektronická a ve svém textu se odkazuje na autory, respektive na domácí i zahraniční odborníky, jejichž aktivity a publikace souvisejí s tematikou jeho diplomové práce.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Diplomová práce Štěpána Gajdoše má kvalitní jazykovou i stylistickou úroveň a opírá se zároveň o relevantní terminologii odpovídající danému tématu.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Základní vymezení tématu diplomové práce nazvané „Divadlo jako prostor k diskusí“ zprvu signalizuje, jako by se její autor pouštěl do zkoumání něčeho, co je divadelnímu světu vlastní odnepaměti. Záhy se však objasní, že Štěpán Gajdoš nesleduje možnosti „dialogu, debat a diskusí“ v kontextu tradičního divadla. Nezabývá se tedy ani jednotlivými etapami vývoje divadla od antiky po dvacáté století, ani nepřináší analýzy her, v nichž je téma jeho práce explicitně přítomné – za všechny můžeme zmínit třeba Dvanáct rozhněvaných mužů Reginalda Roseho nebo Každý má svou pravdu Luigi Pirandella. Diplomant se soustředil na současné aktivity, které prostřednictvím různých forem nabízejí prostor k diskusím a přitom více či méně pracují s divadelními postupy a principy.

Před tím, než se dostane k samotné diskusní platformě „Debaty pro loutky o sedmi jednáních“, jejímž je spoluautorem, nabídne Štěpán Gajdoš exkurs do související práce divadelních i mimodivadelních autorit. Nemohl přitom minout Iva Osolsoběho s jeho pověstným termínem „komunikace komunikací o komunikaci a mj. se zabývá rovněž názory Arthura Schopenhauera nebo filosofa Leonarda Nelsona a jeho metodou neosokratovských rozhovorů. Postupně si tak upřesňuje hlavní směřování své práce a zároveň si buduje nezbytný terminologický základ, který logicky přesahuje standardní teatrologický aparát.

Po metodě zvané „divadlo fórum“, jejímž autorem je Augusto Boal, včetně její české varianty z českobudějovického Malého divadla, se diplomant soustředí na příklady zahraničních a českých formátů na pomezí divadla a diskuse. Zde není zcela zřejmé, jaký klíč pro daný výběr vlastně zvolil – zda v tom hrála roli osobní divácká zkušenost, včetně dostupnosti materiálů a ukázek prostřednictvím internetu, nebo snad autor vycházel z doporučení někoho z pedagogů...? Každopádně však lze v této části vysledovat momenty, které diplomanta inspirovaly pro jeho absolventský projekt „Debaty pro loutky o sedmi jednáních“. A zároveň je naopak možné díky zevrubnému popisu postupů mnoha jiných tvůrců tím více ocenit originalitu konceptu, s kterým Štěpán Gajdoš s Kateřinou Císařovou přišli. Za zmínku ostatně stojí i podkapitola „Herec touží po dialogu“, v níž je mj. popsáno a formou „scénáře“ zaznamenáno setkání autora s hercem Petrem Vančurou, a která nemůže nepřipomenout Diderotův „Herecký paradox“... Samostatná kapitola je věnována genezi projektu „Debaty pro loutky o sedmi jednáních“ a zkušenostem získaným během jeho realizace. Diplomant s těmito výstupy pracuje v kontextu názorů autorů tematicky blízkých studií zabývajících se problematikou komunikace. A mj. zde připomíná jeden z důležitých prvků jedinečnosti debaty, jejíž účastníci mají své loutkové avatary: „Hostům sebereme „zbraň“, kterou pro diváky nebo jejich partnery v diskusi může představovat jejich identita.“ (str. 46) Škoda jen, že se obrazová příloha věnuje pouze „Debatě pro loutky o sedmi jednáních“, které tak schází srovnání s vizuální podobou jiných projektů, jimiž se Štěpán Gajdoš zabýval. V kontextu celé práce jde nicméně jen o drobnou výtka. Zvláště, když se podařilo přepis prvních sedmi debat vydat v knižní podobě a vznikl tak svébytný artefakt, jenž vzhledem ke svému velkému rozsahu není ani zařazen mezi přílohy této diplomové práce – osobně jej považuji za její integrální součást... Zda poznatky obsažené v textu „Divadlo jako prostor k diskusí“ povedou jeho autora k tomu, aby na něm v budoucnosti ještě dále pracoval, není v této chvíli jasné. Zřejmé nicméně je, že díky němu nashromáždil originální inspirativní materiál pro svou další práci. A rovněž, že tato magisterská práce může zaujmout rovněž ty, kdo nad tematikou „dialogu, debat a diskusí“ bádají i mimo divadelní svět.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

- 1) Téma vaší diplomové práce je přítomné i v dalších divadelních či paradivadelních aktivitách, než jsou ty, o nichž píšete. Proč váš výčet začíná právě „divadlem fórum“? A zabýval jste se v této souvislosti třeba i projekty Living Theatre nebo Rimini Protokoll?
- 2) Vztah divadelníků a divadelní kritiky ve své práci zmiňujete jen letmo – viz. str. 33, projekt „Nová krev - Speed dating: dramaturgové vs. kritici“. Jak možnosti dialogu divadelních tvůrců a kritiků

vnímáte vy sám? Myslíte, že je něco takového možné realizovat? A pokud ano, tak v jaké např. formě?

- 3) K výběru protagonistů Debaty pro loutky mj. uvádíte (viz. str. 45/46): „...Hosté jsou navíc zcela záměrně voleni tak, aby každý na vybrané téma přinášel jiný názor, ideálně i přicházel ze zcela odlišného prostředí. V debatách jsou tak účastníci chtě nechtě nuceni konfrontovat se s diskutujícími, kteří přicházejí se svou verzí pravdy, potenciálně tedy i s účastníky, se kterými by do rozhovoru za běžných okolností nikdy nevstoupili...“ Jak často se vám dařilo tento záměr různosti názorů a postojů naplňovat? Ptám se proto, že v debatě „Svoboda korektnosti“ (22. 2. 2022), které jsem se zúčastnil coby diskutující divák, to od počátku působilo tak, že jsou všichni hosté na jedné názorové vlně...
- 4) V rámci festivalu Divadelní svět Brno 2022 byla uvedena „Debata pro loutky o sedmi jednáních“, u které figuruje coby režisér Jan Nebeský. Využil tento režisér váš koncept pouze tak, jak funguje na scéně DISKu, nebo ho nějak ozvláštnil, posunul, rozpracoval apod.?

Doporučení práce k obhajobě:

ano

Navrhovaná klasifikace : A

Datum vypracování posudku:

18.6. 2023

.. Zdeněk A. Tichý .....

Jméno oponenta práce

18. 6. 2023 .....

(datum a podpis)